

Malmö kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Lindängeskolan i Malmö kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den **30 november 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

Rektorn ska organisera verksamheten på skolan avseende nyanlända elever så att lärare ges förutsättningar att möta de nyanlända elevernas behov. I detta ingår följande:

- Att se över organiseringen av utbildningen för de nyanlända eleverna på skolan i syfte att säkerställa att nyanlända elever ges en individanpassad undervisning utifrån sin kunskapsnivå. I detta kan exempelvis ingå att se över gruppernas sammansättning och personalresurser.

- Att kartlägga behovet av kompetensutveckling för lärare avseende undervisning av nyanlända elever och utifrån denna kartläggning vidta åtgärder.
- Att se över organiseringen av studiehandledning på modersmål på skolan, i syfte att säkerställa att elever ges studiehandledning i den omfattning som de behöver.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att alla elever som är i behov av extra anpassningar ges sådant stöd utifrån sina behov. I detta ingår följande:

- Att rektorn genom samtal med elever, lärare och personal inom elevhälsan, följer upp att alla lärare som undervisar en elev har kännedom om elevens eventuella extra anpassningar i ämnet och, om så inte är fallet, vidta åtgärder för att se till att så sker.
- Att rektorn genom kompetenshöjande insatser för undervisande personal, exempelvis informationsinsatser och handledning, säkerställer att de har förutsättningar att ge elever de extra anpassningar som eleverna har behov av.
- Att rektorn genom samtal med lärare, elever och personal inom elevhälsan, följer upp att alla elever som behöver extra anpassningar ges sådant stöd utifrån sitt behov och, om så inte är fallet, vidta ytterligare åtgärder i syfte att säkerställa att alla elever får de extra anpassningar som de har behov av.

Se till att alla elever, som enligt en utredning är i behov av särskilt stöd, ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. I detta ingår bland annat följande:

- Att huvudmannen genom samtal med rektorn följer upp att det finns förutsättningar i form av exempelvis specialpedagogiska resurser och lokaler (se nedan under förutsättningar) på skolan att genomföra de åtgärder som utredningarna visar att elever behöver och, om så inte är fallet, vidta de åtgärder som behövs.
- Att rektorn ser över organiseringen av de specialpedagogiska resurserna på skolan för att säkerställa att alla elever som behöver specialpedagogiskt stöd får sådant stöd.
- Att rektor genom samtal med elever, undervisande personal och elevhälsans personal följer upp och säkerställer att samtliga elever ges särskilt stöd i den omfattning som utredningarna visar att de behöver för att eleverna ska ha

möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om uppföljningen visar att alla elever inte får särskilt stöd, ska rektor vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att alla elever får det särskilda stöd som de behöver.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolenheten har tillgång till och använder ändamålsenlig utrustning, lokaler och digitala verktyg. (2 kap. 35 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Huvudmannen ska se till att skolenheten har tillgång till de lokaler som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Detta innebär exempelvis att individanpassning, studiehandledning, extra anpassningar och särskilt stöd kan genomföras utifrån elevernas behov. I detta ingår

- Att huvudmannen i samråd med rektor ska ser över användandet av skolans lokaler, så att alla stadier har tillgång till ändamålsenliga lokaler i ovan angivet avseende.
- Att huvudmannen genom samtal med rektor följer upp att lokalerna är sådana att syftet med utbildningen kan uppnås för alla stadier på skolan och, om så inte är fallet, vidtar de åtgärder som behövs.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Lindängeskolan visar att undervisningen inte fullt ut är anpassad till de nyanlända elevernas behov, att inte alla elever får extra anpassningar i alla ämnen där de har behov av sådant stöd och att inte alla elever får det särskilda stöd som en utredning visar att de behöver. Tillsynen visar också att skolenheten inte fullt ut har tillgång till ändamålsenliga lokaler. Inom övriga områden som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuer med lärare på mellanstadiet framgår att det finns stora svårigheter i undervisningen för nyanlända elever som går direkt ut i klass, särskilt eftersom eleverna inte får tillräcklig studiehandledning. Representant för elevhälsan säger att nyanlända elever på mellanstadiet behöver mer hjälp med sin språkliga utveckling och att hen är tveksam till att lärarna har förutsättningar att anpassa undervisningen för dessa elever. Representanten ger exempel på nyanlända elever som har hög frånvaro eftersom deras studiesituation i klassen inte fungerar. Rektorn säger att hen känner igen lärarnas bild av svårigheter, att lärarna till viss del kan anpassa undervisningen

men att detta behöver utvecklas. Mot bakgrund av dessa uppgifter från lärare, elevhälsan och rektorn gör Skolinspektionen, även om rektor därefter på ytterligare fråga säger att lärarna kan anpassa undervisningen för nyanlända elever, bedömningen att skolenhetens arbete med att ge nyanlända elever en utbildning anpassad efter elevernas behov inte uppfyller författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska elever få den ledning och stimulans som de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Läroplanen anger att läraren i undervisningen ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolinspektionens utredning

Intervjuade lärare på låg- och högstadiet säger att de har möjlighet att anpassa utbildningen efter nyanlända elevers behov.

När det gäller mellanstadiet säger lärare att situationen när det gäller studiehundledning på modersmål (studiehundledning) på skolan är "förödande" för deras elever. De säger att det finns elever som får vänta länge på att få studiehundledning, att den studiehundledning eleverna får inte är tillräcklig och att studiehundledningen inte ges i samråd med undervisande lärare. Även helt nyanlända elever som är analfabeter får enbart en timme studiehundledning i veckan enligt lärare.

Intervjuade förstelärare säger att det i mellanstadiet finns elever som varit på skolan i ett år men som ännu inte fått studiehundledning. Vidare säger förstelärare att det finns olika förutsättningar att anpassa undervisningen för nyanlända mellan klasserna i mellanstadiet och att om man som lärare inte har någon utbildning i svenska som andra språk påverkar det möjligheten att arbeta med nyanlända. Att det saknas förberedelseklass för nyanlända elever på mellanstadiet får katastrofala effekter för eleverna och deras progression säger förstelärarna i intervjun. De säger att eleverna halkar efter och att det blir än svårare för dem när de kommer till de högre stadierna.

Elevhälsans representanter säger att det skulle behövas förberedelseklass i mellanstadiet då det är för sent att det stödet ges först i årskurs 7. De säger att eleverna behöver den hjälpen med sin språkliga utveckling. Representant för elevhälsan säger att hen är tveksam till om lärarna verkligen har förutsättningar att anpassa undervisningen till nyanlända elever i klassen. Detta då flera av de eleverna har en mycket hög frånvaro redan och det enligt representanten tydligt kan kopplas till att de inte har en fungerande studiesituation i klassen.

Rektorn säger i intervju att hen delar lärarnas bild av svårigheter med undervisningen för nyanlända elever på mellanstadiet. Rektor säger först att lärare till viss del kan anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar men att detta behöver utvecklas. Enligt rektorn behöver skolan se över organiseringen och nyansera direktinkluderingen i förskoleklass och årskurs 1-6. På ytterligare fråga från Skolinspektionen om lärarna kan anpassa undervisningen efter elevernas behov och

förutsättningar svarar rektorn att de kan det, med stöd av kollegor och skollledning. Rektorn säger vidare att alla elever får studiehundledning och att skolan ibland har försökt ansöka om mer tid för studiehundledning men att skolan alltid har fått avslag. Rektor kan inte svara på frågan om den timme per vecka som ges räcker, men säger att skolan behöver se över nyanländas lärande och studiehundledning ingår i det.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning avseende extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att inte alla elever får extra anpassningar i alla ämnen där de behöver det.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen, om det inte finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Skolinspektionens utredning avseende extra anpassningar

Lärare på låg- och högstadiet säger att arbetet med extra anpassningar fungerar och att elever får de anpassningar de har behov av.

Intervjuade lärare på mellanstadiet säger att alla elever inte får de extra anpassningar som de är i behov av i alla ämnen. De säger att elevers anpassningar inte kommer alla lärare som behöver veta det till känna, då skolan inte har ett system där alla kan se de extra anpassningar som elever har behov av. Lärare säger också att de diskuterar extra anpassningar i arbetslaget, men där ingår inte alla undervisande lärare så kunskapen kommer inte ut till alla. Lärare säger också att det handlar om okunskap hos vissa lärare och de lyfter exempel på elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som har extra anpassningar men där kollegor hävdar att det inte behövs extra anpassningar i deras ämnen. Representanter för elevhälsan uppger att de är tveksamma till om arbetet med extra anpassningar fungerar i alla klasser på mellanstadiet och säger att det finns en problematik i informationen och kommunikationen mellan lärarna. Representanter för elevhälsan säger att det finns lärare som undervisar på mellanstadiet men som tillhör andra arbetslag och inte känner till de extra anpassningarna. I intervjun säger rektorn att alla elever får de extra anpassningar de behöver, men i senare inkommen komplettering anger rektorn att hen nu gör en annan bedömning. Rektorn skriver att det skyndsamt behöver genomföras en fortbildning på skolan kring hur man arbetar med stöd och anpassningar inom ramen för undervisningen och att det även behövs en ny implementering av skolans stödsystem i

detta arbete. Vidare skriver rektorn att skolan behöver utveckla metoder för hur de förankrar stöd och anpassningar för ämnen där lärare arbetar med elever i flera arbetslag samt att skolan behöver säkerställa övergångar mellan stadier när det gäller elevers behov av stöd och anpassningar.

Skolinspektionens bedömning avseende särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att alla elever inte får det särskilda stöd som en utredning visar att de behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionens utredning avseende särskilt stöd

Lärare på lågstadiet säger att alla elever får det särskilda stöd de ska ha enligt utredning och åtgärdsprogram. Intervjuade förstelärare och representanter för elevhälsan säger att elever i behov av särskilt stöd får det på högstadiet.

Lärare på mellanstadiet säger att skolan inte alltid sätter in det särskilda stöd som elever ska ha enligt utredning och åtgärdsprogram. De uppger att specialpedagogen har så mycket jobb med utredningar av elever att hen därför inte hinner ge särskilt stöd till alla elever som ska ha det. Lärare säger också att särskilt stöd inte ges i tillräcklig omfattning för att möta elevers behov och enligt lärare är förutsättningarna sämre på mellanstadiet än på de andra stadierna. Enligt lärare får alla elever inte särskilt stöd i alla ämnen de behöver det, vilket beror på brist på personal och lokaler. Elevantalet har ökat mycket de senaste åren och alla grupprum har därför försvunnit, säger lärare. De ger exempel på att det står att en elev ska arbeta i mindre grupp, men att det inte går eftersom det saknas rum eller utrymmen för det. Enligt lärare har det tillkommit en extra lärarresurs som stöd men den läraren får ofta gå in som vikarie vid sjukfrånvaro och är dessutom rastvakt, så i praktiken blir det väldigt lite extra stöd till arbetslaget.

Representanter för elevhälsan säger att de elever som har åtgärdsprogram får det stöd de ska ha. De säger dock att den specialpedagogresurs som finns om 50 procent nog inte räcker utan det skulle behövas mer. Enligt representanter behöver fler elever hjälp än vad specialpedagogen kan ge just nu. Detta eftersom det har saknats en specialpedagog och arbetet därför har släpat efter. De lyfter också att skolan är väldigt trångbodd och att det inte finns några grupprum alls på mellanstadiet.

Rektorn säger i intervju att alla elever får det särskilda stöd de ska ha enligt åtgärdsprogram, men att det finns skillnader i förutsättningar för respektive stadie. Enligt rektorn sätter lärmiljön gränser och det påverkar kvaliteten på stödet. När en elev ska vara i ett mindre sammanhang så måste de på mellanstadiet exempelvis gå ut i korridoren, säger rektorn. I inkommen komplettering efter tillsynsbesöket gör rektorn en annan bedömning och svarar nej på frågan om alla elever får det särskilda stöd de

behöver. Rektorn skriver att fortbildning även kring särskilt stöd behöver genomföras skyndsamt (se vad som angetts under extra anpassningar) samt att skolans rutiner och processer för särskilt stöd behöver ses över. Vidare anges att skolan behöver se över organisationen eftersom det specialpedagogiska stödet eventuellt är ojämnt fördelat på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens lokaler inte är fullt ut ändamålsenliga i förhållande till elevernas behov och den undervisning som bedrivs. Utredningen visar att det finns elever som inte kan få de anpassningar eller det särskilda stöd de behöver då det inte finns utrymme i lokalerna för enskild undervisning med exempelvis specialpedagog eller för undervisning i mindre grupp.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för utbildningen ska finnas de lokaler som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Skolinspektionens utredning

Lärare på mellanstadiet uppger att de saknar lokaler för att kunna anpassa undervisningen och ger som exempel att det kan det framgå av åtgärdsprogram att eleven ska arbeta i mindre grupp, men att det kan inte genomföras eftersom det saknas tillgängliga utrymmen. Lärare säger att de på mellanstadiet har blivit av med alla grupprum och att det inte finns några utrymmen där de kan gå åt sidan med eleverna. Det finns enligt lärare inte heller plats för specialpedagog att arbeta med de elever som ska ha särskilt stöd. I en årskurs sitter elevassistenter i korridorerna och arbetar med eleverna eftersom det inte finns andra utrymmen att tillgå.

Lärarna på högstadiet säger att antalet elever har ökat mycket och att lokalerna är för små i förhållande till antal elever. De säger att de inte kan dela upp klasserna i mindre grupper när det finns behov av det och att det är svårt att genomföra alla anpassningar eller ge särskilt stöd för elever som har behov av exempelvis t. en lugn miljö. Vissa anpassningar innebär att eleverna ska sitta en och en, men det är enligt lärare inte möjligt då det saknas utrymmen till exempel i form av grupprum. Lärarna säger att det inte finns möjlighet att göra flera olika aktiviteter samtidigt vilket medför att alla elever får göra samma sak. Vidare säger lärarna att det är särskilt svårt att anpassa undervisningen efter elevers olika behov i förberedelseklassen. Lärare på högstadiet säger också att det inte går att genomföra nationella prov i vissa klassrum eftersom eleverna sitter så nära så att de kan se varandras svar.

Enligt förstelärare behöver studiehandledare leta rum hela tiden och de sitter överallt där det är möjligt, till exempel i korridorer.

Rektorn säger att skolan inte har ändamålsenliga lokaler och att skolan behöver göra en översyn med fastighetsägaren av helheten och storleken på salarna och salarnas möjligheter. Vidare behöver skolan, enligt rektorn, utveckla lärmiljöerna och se över hur lokalerna används. Enligt rektorn påverkar lokalerna arbetet med elever med åtgärdsprogram eftersom det är svårt att ge enskild undervisning till de elever som behöver det. Det påverkar lärarens möjlighet att arbeta med elevernas lärande, säger rektorn. Vidare säger rektorn att de har svårigheter med lokalerna på mellanstadiet och att de därför har begränsade möjligheter att individanpassa undervisningen där. Ledningsgruppen ska se över hur skolan använder lokalerna, och de måste söka lösningar så det blir bättre, säger rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Malmö kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Tove Larsdotter Wertsén

Föredragande

Signerat av: Tove Larsdotter Wertsén

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Lindängeskolan

Fakta om Lindängeskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under hösten 2019 och våren 2020. Lindängeskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 januari 2020 och den 29 januari 2020.

Lindängeskolan är en grundskola som bedriver undervisning i förskoleklass och årskurs 1 till 9. Skolan är belägen i Malmö i Malmö kommun. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök går 601 elever på skolan, varav 61 elever i förskoleklass. Skolan leds av en rektor samt fyra biträdande rektorer.

Måluppfyllelse

Årskurs 3

Nationell statistik för de nationella ämnesproven för årskurs 3 läsåret 2018/19 visar att andelen elever på Lindängeskolan som nått kravnivån för de olika delproven i matematik var mellan 65 och 97 procent. I svenska är andelen som nått kravnivån för de olika delproven mellan 82 och 98 procent.

Enligt skolenhetens egen sammanställning för läsåret 2018/19 var andelen elever i årskurs 3 som nått kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska 83 procent, svenska som andraspråk 79 procent och matematik 85 procent.

Årskurs 6

Nationell statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för årskurs 6 läsåret 2018/19 varierade mellan som lägst 7,7 poäng (idrott och hälsa) och som högst 14,6 poäng (musik). Läsåret 2018/19 var andelen elever som uppnått betyg A-E i alla ämnen 36 procent.

Enligt nationell statistik för årskurs 6, läsåret 2018/19 var den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i matematik 7,3, engelska 13,5 samt svenska som andraspråk 9,0.

Årskurs 9

Det saknas nationell statistik för kunskapsresultaten för årskurs 9 för Lindängeskolan för läsåret 2018/19.

Enligt skolenhetens egen sammanställning för läsåret 2018/19 varierar andelen elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i respektive ämne mellan som lägst 74 procent (matematik) och som högst 100 procent (moderna språk). Enligt nationell statistik för årskurs 9, läsåret 2018/19 var den genomsnittliga provbetygspoängen på de nationella proven i engelska 13,3, svenska 12,1, svenska som andraspråk 9,4, matematik 9,0, naturorienterande ämne, biologi 11,5 och samhällsorienterande ämne, religion 12,8.